

Gergely Boriska:

A MESEFA

(Mese Pósa Lajosról)

Volt, hol nem volt, túl a Tiszán és a tegnaptól nem nagyon messze, volt a világon egy híres mesefa. Egyenesen annak termett. Mesefának. Annyi mese, meg versike csüngött az ágán, mint cseresznye a fán. Ha letépték volna, elég az ország összes gyerekeinek. De éppen az volt a bökkenő, hogy senki sem tudott erről a fáról mesét szakítani.

A mesefa a király kertjében állott. Egyszer, arra sétált a király a kis lányával. Amikor a királykisasszony meglátta a gyönyörű fát megkérte az apját:

– Édesapám, tépj nekem egy mesét erről a fáról...

A király tüstént odahozatta leghíresebb ácsait és egy irgalmatlan hosszú létrát faragtatott velük. A legügyesebb szolgálait küldte fel rá mesét tépni, de egyetlen egynek sem sikerült. Mind mese nélkül jött le a létráról.

A kis királykisasszony sírva fakadt, nagyon megkívánta a meséket, de hát nem akadt az egész palotában senki, aki tépni tudott volna belőlük.

– Várj, amíg megérnek és maguktól lehullanak – vigasztalta a király a kislányát.

De bizony elmúlt a nyár, az ősz, a tél, s újra itt volt a tavasz és a mesefa nem hullatott le egy szál virágot sem.

Ekkor a király nagy ünnepséget rendezett és meghívta erre a világ összes mesélő embereit. Ezek között bizonyosan fog akadni, aki tud majd tépni mesét erről a mese-fáról is. Hiszen ez a mesterségük.

A meghívásra el is jöttek mind. Teli volt a kert idegen mesélőkkel. A király óriási asztalt ácsoltatott a mesefa körül és ott terítettek vacsorához a vendégeknek.

Csuda érdekes, tarka társaság ülte körül a minden jóval megrakott kerek asztalt. Ott voltak az összes mesélők, tarka-barka öltözetükben a világ minden tájáról. Volt olyan, aki úgy nézett ki, mint egy bohóc, olyan, amelyiknek akkora szakálla volt, mint egy törpének. Itt volt a hindu mesefamászó, aki olyan egyszerű meséket mondott, mintha az életből nyírta volna ki. Itt volt a híres amerikai mese bácsi, aki a legviccesebben tudta elmesélni a szomorú meséket. Az ember hirtelen nem is tudta, hogy sírjon-e vagy nevensen. Mókás szürke bajusza szüntelen mozgott, mintha dróton rángatnák. Aztán itt volt a lódító dánius, aki úgy tudott füllenteni, hogy mindenki elhitte. Eljött Nippón is a keleti varázsló, aki ha mesélt, cseresznyevirág nyílt ki a száján és édes illatok szálltak szerte. A kínai Csü-Da is itt töltötte nagy pipáját álmódhánnyal és olyan tarka történeteket mondott, mint a kimonója. Csü-Da kicsi és sárga volt és a mesék úgy gurultak ki belőle, mint az érett ringlók. Olyan kerek mesék voltak. Egy angolus, aki mint egy center¹ gólba rúgta a meséket, olyan találósak voltak. Egy német is eljött, ez meg mézeskalácsnak sütötte és úgy osztotta szét a gyerekeknek. Hosszú lábaival eljött a híres spanyol is a don Agyalágy, a világ leghíresebb baklövője. Még görög is akadt a társaságban: ez értette az állatok beszédét és mindig velük társalgott. A híres világjáró is megjelent számárháton és nem győzte mesélni kalandjait. Egyenesen a rézbőrűektől indult ide.

Szóval ezen a híres lakomán, együtt volt a világ minden nációjának mesélője. Az egész ország gyerekeit mind összedobolták, hogy hallgassák meg az idegen mesélőket. El is jöttek a gyerekek, de idegen volt a mesélők beszéde, hát unatkoztak és végül eloldalogtak. Még a királykisasszony is, pedig értett ángliusul is.

Mikor vége lett a lakomának, felállt a király és felköszöntötte vendégeit:

– Köszöntelek házamban kedves idegenek. Nagyon szép, hogy hívásomra mind eljöttetek és elhoztátok mesevirágaitokat a mi gyerekeinknek. De ők nem értik meg jól a meséiteket. Íme itt van fejetek felett az én mesefám. Erre kíváncsi elsősorban az én gyermekem és népem gyermekei is mind. Ezért hívtalak meg titeket híres mesetépők, talán ti tudtok erről a fáról is mesét szakítani. Mert itt nem találtam még, aki szakítani tudott volna.

Erre felállt a híres mesekirály, aki ezeregy mesét tépett már életében és így felelt:

– Köszönjük bizalmadat, minden bizonnal találunk rá módot, hogy megközelítsük mesefád virágait.

Mindjárt munkához láttak. Első természetesen a mesekirály volt.

– Srófoljátok le a holdat és a csillagokat – parancsolta.

Mikor erre senki nem mozdult, felugrott a dánius, felnyújtotta a nyakát és egy nagyot fújt.

– Na, eloltottam – jelentette ki.

Mindenki elhitte neki, még a mesekirály is, aki aztán meggyújtotta Aládin csodalámpáját, háromszor megpróbálta maga körül és leborult a mesefa tövébe.

– Allah nagy és hatalmas – mondta. Allah megindítja a hegyeket, az égre napot ültet és a fákat teliaggatja mesékkel... Ha Allah akarja, tenger folyik a tűzhegyre, kialszik a nap szeme és lehullanak a mesevirágok. Hulljatok, hulljatok mesefa virágok!

A mesefa nyilván nem értett törökül, mert akkora versike se hullott le erre, mint a nyúl farka.

Most az indus állt elő:

– Gyújtsd meg a csillagokat, parancsolta a dániusnak.

A huncut dán elővett egy fogpiszkálót, végighúzta a svéd mesemondó hátán.

– Csak ezen a skatulyán gyullad – mondta és mire a svéd észrevette, már égett a fogpiszkáló.

A dánius feldobta a magasba, aztán kijelentette, hogy most már égnek az égitestek.

Erre az indus két karját feltárta, aztán mellén keresztberakta, a fejét mélyen lehajtotta és fohászkodott:

– Visnu, hatalmas, tégy engem óriássá, hogy letéphessem eme idegen mesefa virágait.

Az indus ebben a pillanatban csakugyan nyúlni kezdett, mint a gumi és pillanat alatt olyan hosszú lett, hogy játszva elérhette a mesefa virágait. De amint a kezét ki akarta nyújtani, hogy tépje belőle, érezte, hogy a keze elzsibbad és Visnu isten a fülébe súgta:

– Meg ne tépd az idegen mesefa virágát, az tilalomfa neked.

Az indus úgy összezsugorodott, hogy még kisebb lett, mint azelőtt és ijedtében a fejét csóválta tanácstalanul.

Azután sorra próbálkoztak valamennyien. Volt, aki meg akarta mászni, olyan is volt, aki le akarta énekelni a meséket, de semmi bűvészkedés nem használt. A spanyol végre kijött a béketúrásból:

– Majd lepörkölöm én azokat a ravasz meséket, hósködött. És egyszeribe hatalmas máglyát hordott a fa alá.

– Adj egy kis tüzet – kérte a svédet.

– Kérj a naptól, annak több van – mondta a svéd gúnyosan.

A spanyol erre dühösen kirántotta a kardját, aztán visszadugta és olyat rúgott a svédnek, hogy meg sem állt a fjordokig.

Nagy zűrzavar keletkezett, a király már kezdte unni az egész gyülekezetet, amikor különös zene szállt feléjük. Mindenki elhallgatott.

– Miféle hangszer ez? – kérdezték az idegenek.

– Tárogató – mondta a király.

A hang egyre közeledett és egy csapat gyermek és felnőtt kíséretében megjelent a tárogató.

Szép barna arca volt, de olyan kopott dolmánya, mint egy vándorszínésznek. Cipője poros volt, látszott, hogy messziről gyalogolt idáig.

– Mi járatban vagy – kérdezte a király a jövevényt.

– Hallottam, hogy van egy mesefa a kertedben felséges királyom, azért jöttem, hogy szakasszak róla meséket.

– Ki vagy te?

– Szegény poéta vagyok...

– No, hallod, itt vannak a világ leghíresebb mesélői egy szálig és egy sem tudott tépni a mesefáról, hogy tudnál éppen akkor te, szegény poéta?

– Megpróbálom, felséges királyom.

– Hát megteheted, poéta – mondta a király kegyesen és aludni ment.

Éjszaka volt. A vendégek is aludni tértek, elszéledtek ki erre, ki arra. A vándor poéta egyedül maradt és lefeküdt a mesefa alá. A mesefa csendes és magányos volt, mint a poéta. Hanyatt feküdt a fa alatt, elnézegette a gyönyörű himbálózó, kedves rózsaszín meg piros mesevirágokat és felsóhajtott:

– Hogy a jó Isten áldjon meg szép mesefa, de ehethém, hallod...

Alig mondta ki, hát uramfia abban a pillanatban egy formás kis mese pottyant az ölébe.

– Hejnye az áldóját, de kár, hogy nem vagy manna. Most tüstént megennélek, olyan éhes vagyok.

A mesefa éppen a királykisasszony ablaka alatt állott. A királykisasszony még ébren volt és meghallotta, hogy a poéta éhes. Megsajnálta szegényt, gyorsan magára kapta ruhácskáját, beszökött az éléskamrába és megrakodva ételekkel ott termett a poéta mellett.

– Hoztam enni neked – mondta és letette a kosarat.

– Isten áldjon meg érte – köszönte a poéta és cserébe a királykisasszonynak ajándékozta a szép mesevirágot.

A királykisasszony felsikoltott örömeiben és hálából össze-vissza csókolta a költőt. A poéta szíve meleg lett, sugárzott, mint a nap. Felszállt a szív melege egész a meséig és azok úgy kinyíltak, mint az orgona. Aztán hullani kezdtek és hullottak, mint a virágszirmok. Alig győzte szedegetni. Egész éjszaka szedte és a királykisasszony is segített neki. Hajnalra annyi volt a mese a tarisznyában, hogy az egész ország gyerekei kaphattak belőle.

A király rosszul aludt. Reggel kísértált kertjébe. Nagy csomó kacagó gyereket lát a mesefa körül és közöttük az ő egyetlen gyermekét is. Odamegy, megnézi mi történik, hát látja, hogy a poéta milyen bőkezűen osztogatja szét a meséket. Szörnyen csodálkozott.

– Hogy csináltad ezt, poéta? Ördögös dolog. Egész világ híres mesélői nem tudtak hozzájutni a mesefa terméséhez, neked pedig magától hullik az öledbe.

– Hej, uram királyom, egyszerű dolog az. Ennek a fának a gyökere a mi talajunkban termett. Ki másnak teremne meséje, virága, ha nem azoknak, akik körülötte élnek.

A király gondolkozott ezen, aztán így szólt:

– Igazad van, poéta. De ha a mesefa csak poétának terem, akkor a tied a mesefa, nem az enyém. Hát élj meg belőle.

És a poéta ott maradt holtáig a mesefa árnyékában és mesélt a gyerekeknek utolsó leheletéig. A jó gyermekek hálából vittek neki kenyeret és vasárnap még húst és kalácsot is. Az egész országban híre ment a poétának, akinek a mesefa a legszebb virágait hullatta.

Mikor már fehérhajú nagyapó volt, még akkor is mesélt, míg egy reggel halva találták a fa alatt. A szép mesevirágok csak hullottak, hullottak rá, mint a könnyek és egészen betakarták, mint a csipkés szemfedő.

A koporsójára az ország összes gyerekei egy hatalmas babérmagot fontak és széles szalagára arany betűvel írták rá:

„A mi mesefánk legelső poétájának, Pósa Lajosnak – a gyermekek, akik emlékét örökké őrizni fogják.”

¹ középcsatár

(az írás keletkezésekor a labdarúgásban és általában a sportéletben terjedt angol-, és németnyelvű kifejezéseknek még nem volt magyar nyelvű megfelelője – KMJ)

In: Nagyoktól – Kicsiknek.

Jugoszláviai Magyar Könyvtár VIII., Szabadka, 1933.